

ENGINEERING AND IT

UDC 351.811(477)

EOI 10.11232/2663-4139.13.02

ПРОБЛЕМА ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ З ТОЧКИ ЗОРУ СУДОВОГО ЕКСПЕРТА

КРИВОРУЧКО Микола Миколайовичстарший судовий експерт сектору автотехнічних досліджень
Харківський Науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України

УКРАЇНА

Анотація.

Проведено аналіз основних причин виникнення дорожньо-транспортних пригод з постраждалими та загиблими, з точки зору судового експерта. Запропоновано сконцентрувати увагу на заходах, спрямованих на забезпечення дотримання Правил дорожнього руху водіями, при розробці Державної програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період після 2020.

Ключові слова: безпека дорожнього руху, ДТП, правила дорожнього руху, причини виникнення ДТП.

Постановка проблеми.

Згідно статистики Департаменту патрульної поліції за 2018 рік на дорогах України сталося 150120 дорожньо-транспортних пригод, у яких було травмовано 30884 особи та загинуло 3350 осіб; за 2019 рік - 160675 дорожньо-транспортних пригод, у яких було травмовано 32736 осіб та загинуло 3454 особи; за 7 місяців 2020 року - 86890 дорожньо-транспортних пригод, у яких було травмовано 17068 осіб та загинуло 1771 особа [3].

Україна входить в п'ятірку країн Європи за смертністю в ДТП. Україна серед країн Європи, згідно даних інтернет сайту "WORLD ROAD TRAFFIC ACCIDENT REPORT", знаходиться в цьому рейтингу на четвертому місці – щорічно на дорогах України в ДТП гинуть 8.87 чоловік на 100 тис. населення [4].

Вищевказані дані свідчать про те, що на дорогах України відбувається значна кількість дорожньо-транспортних пригод, при якій травмуються та гинуть люди, а також наноситься значна матеріальна шкода. При цьому показник смертності у ДТП на дорогах України є одним з найбільших у країнах Європи. Таким чином підвищення безпеки дорожнього руху на автодорогах України, з метою зменшення кількості

© Криворучко М.М., 2020

© Kryvoruchko M., 2020

<https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139><http://eoi.citefactor.org/10.11232/2663-4139.13.02>

дорожнього-транспортних пригод та зменшення їх негативних наслідків, є актуальним завданням.

Аналіз досліджень та публікацій.

Станом на 2020 рік в дії знаходиться Державна програма підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року, затверджена постановою Кабінетом Міністрів України від 25 квітня 2018 р. № 435 [2].

Проблема підвищення рівня безпеки дорожнього руху, згідно Державної програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року вирішується шляхом:

- 1) удосконалення державного управління у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху;
- 2) удосконалення ведення обліку та проведення аналізу даних стосовно дорожньо-транспортних пригод;
- 3) підвищення рівня безпечності доріг та дорожньої інфраструктури;
- 4) підвищення рівня безпечності транспортних засобів;
- 5) покращення медичного забезпечення у сфері безпеки дорожнього руху та підготовки водіїв;
- 6) підвищення рівня безпеки перевезення пасажирів та вантажів комерційним автомобільним транспортом;
- 7) покращення безпечної поведінки учасників дорожнього руху;
- 8) удосконалення здійснення заходів реагування та управління наслідками дорожньо-транспортних пригод;
- 9) забезпечення дотримання правил дорожнього руху [2].

Мета статті.

Провести аналіз основних причин виникнення дорожньо-транспортних пригод з постраждалими та загиблими, з точки зору судового експерта. Запропонувати сконцентрувати увагу на заходах, спрямованих на забезпечення дотримання Правил дорожнього руху водіями, при розробці Державної програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період після 2020.

Виклад основного матеріалу.

Переважає кількість експертиз стосовно ДТП, які виконуються судовими експертами Експертної служби МВС України, призначені у рамках кримінальних проваджень. При цьому, згідно діючого законодавства, умовою відкриття кримінального провадження при ДТП є отримання його учасниками тілесних

ушкоджень середньої та (або) тяжкої ступенів тяжкості, а також загибель учасників ДТП.

Таким чином судові експерти Експертної служби МВС України, при проведенні експертиз стосовно ДТП, переважно мають діло з дорожньо-транспортними пригодами, у яких травмувались та загинули люди.

Виходячи з сучасної експертної практики, у абсолютній більшості випадків, з технічної точки зору, причиною виникнення ДТП є невідповідності дій водіїв вимогам Правил дорожнього руху України.

Основними розділами Правил дорожнього руху України, дотримання вимог яких водіями значно впливає на безпеку дорожнього руху та виникнення ДТП з тяжкими наслідками є:

- 1) Розділ 8 “Регулювання дорожнього руху”.
- 2) Розділ 10 “Початок руху та зміна його напрямку”.
- 3) Розділ 12 “Швидкість руху”.
- 4) Розділ 16 “Проїзд перехресть”.
- 5) Розділ 18 “Проїзд пішохідних переходів і зупинок транспортних засобів”.

Згідно експертної практики, невідповідності у діях водіїв вимогам Розділу 8 “Регулювання дорожнього руху” ПДР призводять до ДТП з тяжкими наслідками. Оскільки, наприклад при проїзді на червоний сигнал світлофора, який забороняє рух, відбувається перехресне зіткнення транспортних засобів – або, іншими словами, боковий удар, який несе найбільшу небезпеку для водія та пасажирів. Проїзд регульованих пішохідних переходів на червоний сигнал світлофора призводить до наїзду на пішоходів з тяжкими або фатальними наслідками для життя та здоров'я пішоходів.

Також згідно експертної практики, невідповідності у діях водіїв вимогам Розділу 10 “Початок руху та зміна його напрямку” ПДР призводять до ДТП з тяжкими наслідками. Оскільки, наприклад при ДТП, які виникли при розвороті на проїзній частині або виїзді з прилеглої території, також відбувається перехресне зіткнення транспортних засобів – або, іншими словами, боковий удар, який несе найбільшу небезпеку для водія та пасажирів. Рух заднім ходом, без забезпечення безпеки, призводить до наїзду на пішоходів з тяжкими або фатальними наслідками для життя та здоров'я пішоходів.

Невідповідності у діях водіїв вимогам Розділу 12 “Швидкість руху” ПДР також призводять до ДТП з тяжкими наслідками. Оскільки, розповсюдженням явищем є

ситуація, коли водій, рухаючись з перевищенням максимально допустимої швидкості руху не може зупинитись до місця наїзду на пішохода або до місця зіткнення. Однак, за тих самих умов, але при русі з допустимою швидкістю руху, він має можливість зупинитись до місця наїзду на пішохода або до місця зіткнення. Одним з найрозповсюдженіших пунктів Правил дорожнього руху, який використовується при технічній оцінці можливості попередити водієм ДТП – є п. 12.3 ПДР. В цьому пункті вказано: “12.3. У разі виникнення небезпеки для руху або перешкоди, яку водій об’єктивно спроможний виявити, він повинен негайно вжити заходів для зменшення швидкості аж до зупинки транспортного засобу або безпечного для інших учасників руху об’їзду перешкоди [1].” При цьому, згідно експертної практики відомо, що несвоєчасне вжиття заходів для зменшення швидкості при виникненні небезпеки для руху дуже часто є причиною виникнення ДТП з тяжкими наслідками. Невідповідності дій водія вимогам п. 12.3 ПДР несе зо собою тяжкі наслідки, як при наїзді на пішоходів, так і при зіткненнях.

Згідно експертної практики, невідповідності у діях водіїв вимогам Розділу 16 “Проїзд перехресть” ПДР призводять до ДТП з тяжкими наслідками. Оскільки, наприклад при виїзді з другорядної дороги на головну, без надання переваги в русі, відбувається перехресне зіткнення транспортних засобів – або, іншими словами, боковий удар, який, в свою чергу, несе найбільшу небезпеку для водія та пасажирів. Також, вищевказане відноситься і до проїзду регульованих перехресть, наприклад при повороті ліворуч на зелений сигнал світлофора, без надання переваги в русі зустрічним транспортним засобам.

Невідповідності у діях водіїв вимогам Розділу 18 “Проїзд пішохідних переходів і зупинок транспортних засобів” ПДР дуже часто призводять до ДТП з тяжкими наслідками. Оскільки водії не надають перевагу пішоходам на нерегульованих пішохідних переходах, що призводить до наїздів на пішоходів з тяжкими або фатальними наслідками для життя та здоров’я пішоходів.

Відповідно до вищенаведеного, виходячи із сучасної експертної практики, з технічної точки зору, основною причиною виникнення ДТП з постраждалими та загиблими є невідповідності дій водіїв вимогам Правил дорожнього руху України. Визначено, що невідповідності дій водіїв вимогам пунктів Розділів 8, 10, 12, 16, 18 Правил дорожнього руху України призводять до ДТП з найбільш тяжкими наслідками для життя та здоров’я учасників дорожнього руху.

Таким чином при розробці Державної програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період після 2020 в першу чергу необхідно сконцентрувати увагу на заходах, спрямованих на забезпечення дотримання Правил дорожнього руху водіями. А саме на забезпеченні дотримання водіями вимог пунктів Розділів 8, 10, 12, 16, 18 Правил дорожнього руху України.

Висновки і пропозиції.

Було проведено аналіз основних причин виникнення дорожньо-транспортних пригод з постраждалими та загиблими, з точки зору судового експерта. Також було запропоновано сконцентрувати увагу на заходах, спрямованих на забезпечення дотримання Правил дорожнього руху (вимог пунктів Розділів 8, 10, 12, 16, 18) водіями, при розробці Державної програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період після 2020.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Правила дорожнього руху України. Веб-сайт. URL: <https://монолит.укр/pdd/onlayn-pdr-ukrayini-ukrayinskoyu-movoyu/> (дата звернення 02.09.2020).
- [2] Про затвердження Державної програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року. Веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/435-2018> (дата звернення 29.07.2019).
- [3] Статистика ДТП в Україні. Веб-сайт. URL: <http://patrol.police.gov.ua/statystyka> (дата звернення 02.09.2020).
- [4] WORLD ROAD TRAFFIC ACCIDENT REPORT. Веб-сайт. URL: <https://www.worldlifeexpectancy.com/world-road-traffic-accidents-report> (дата звернення 02.09.2020).

THE PROBLEM OF INCREASING ROAD SAFETY FROM THE POINT OF VIEW OF A FOREIGN EXPERT

KRYVORUCHKO M., *Forensic Service Kharkov Scientific Research*
Forensic Centre of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine

UKRAINE

Abstract. The analysis of the main causes of road accidents with victims and dead, from the point of view of a forensic expert. It is proposed to focus on measures aimed at ensuring compliance with traffic rules by drivers in the development of the State Program to improve road safety in Ukraine for the period after 2020.

Keywords: *Road safety, road accident, traffic rules, causes of road accidents.*

© Криворучко М.М., 2020
© Kryvoruchko M., 2020

<https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139>
<http://eoi.citefactor.org/10.11232/2663-4139.13.02>